

Nr 57

Utlåtande i anledning av proposition med förslag till lag om förenklad aktiehantering, m. m.

I en den 6 maj 1970 dagtecknad proposition, nr 99, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden och lagrådets protokoll föreslagit riksdagen bl. a. att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal om drivande av Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag i överensstämmelse med i propositionen angivna grunder,

dels bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att utfärda garantiförbindelse på 10 000 000 kr. att utgöra statens del av garantiåtagandena i Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag.

Såvitt avser nu nämnda bemyndiganden har propositionen hänvisats till bankoutskottet. I övrigt föreslås i propositionen att riksdagen skall antaga *dels* förslag till lag om förenklad aktiehantering och till vissa därmed sammanhängande lagändringar, *dels* förslag till lag om avdrag vid inkomsttaxeringen för avgifter till Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag. I dessa delar har propositionen behandlats av första lagutskottet (utl. nr 62) respektive bevillningsutskottet (bet. nr 56). Första lagutskottet har också behandlat de i anledning av propositionen väckta motionerna I: 1262 och II: 1475.

Propositionen

Om propositionens innehåll må nämnas följande.

Den föreslagna lagen om förenklad aktiehantering erbjuder ett alternativ till gällande bestämmelser om aktiebrev, aktiebok m. m. Syftet med lagen är att hanteringen av aktier skall kunna förenklas med hjälp av modern data-teknik, bl. a. såvitt gäller distribution av utdelning och av emissionsbevis. Aktiebolag skall fritt få välja mellan förenklad aktiehantering och nu gällande system.

Nuvarande aktiebrev som är försedda med kuponger ersätts enligt lagen med kuponglösa aktiebrev, som i princip skall omfatta en persons hela aktieinnehav i ett aktiebolag. Rätten till utdelning och till deltagande i ny- eller fondemission knyts till registrering av aktieinnehavet i aktieboken. Bank eller fondkommissionär, som fått särskild auktorisation som förvaltare av aktie, samt i vissa fall utländsk förvaltare får föras in på aktiebrev och i aktieboken i stället för aktieägaren. Aktieboken skall inom den förenk-

lade aktiehanteringen föras med hjälp av automatisk databehandling (ADB). Regler ges om skyldighet att göra utskrift av aktieboken i läsbart skick. I utskriften skall aktieägarna och förvaltarna tas upp i alfabetisk ordning. Dessutom skall ett aktiebrevsregister föras över utfärdade aktiebrev. Uppdragstagare, panthavare och andra, som har rätt att i stället för registrerad aktieägare mottaga utdelning eller emissionsbevis, skall kunna föras upp på en särskild förteckning. Registrering i denna får i utdelnings- och emissionshänseende samma verkan som registrering i aktieboken.

Staten och fondkommissionärerna har träffat en preliminär överenskommelse om att tillsammans i aktiebolagsform driva en värdepapperscentral, som centralt skall handha vissa uppgifter för aktiebolagens räkning. Till denna central, som skall stå under tillsyn av bankinspektionen, skall bolagen överlämna bl. a. förändret av aktiebok, aktiebrevsregister och den särskilda förteckningen samt distributionen av utdelning och emissionsbevis.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1971, då också det av staten och fondkommissionärerna bildade företaget Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag skall inleda sin verksamhet.

Den föreslagna lagen om förenklad aktiehantering, som i propositionen återfinns på s. 3—9, innehåller regler om värdepapperscentralen bl. a. i 2 och 26—29 §§. I övrigt berörs värdepapperscentralen särskilt i följande avsnitt av propositionen:

- 4.4 (referat av fondbörsutredningens förslag), s. 36—38,
- 5.4 (remissyttranden), s. 50—53,
- 6.4 (departementschefens uttalande), s. 74—79,
- 7.1 (delvis: specialmotivering till bl. a. 2 och 26—29 §§), s. 83—85, 138 f., bilaga 2 (förslag till avtal mellan staten och fondkommissionärerna), s. 166 f.,
- bilaga 3 (förslag till bolagsordning för Värdepapperscentralen VPC Aktiebolag), s. 168—171.

Utskottet

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot de förslag i propositionen som utskottet haft att pröva. Utskottet hemställer därför
att riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts proposition nr 99,
såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 3 november 1970

På bankoutskottets vägnar:

NILS STÄHLE

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Åkerlund (m), Rönnberg (s)*, Stadling (s)*, Annerås (fp) och Brundin (m);

från andra kammaren: herrar Regnéll (m)*, Hagnell (s)*, Bengtsson i Landskrona (s)*, Rask (s), Haglund (s), Löfgren (fp) och Stridsman (cp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Åkerlund* (m) och *Brundin* (m).